

Dokončení stvoření

Texty na tento týden:

Gn 1,14–25; 2,1–3; Mk 2,27.28; Lv 23,3

Základní verš

„Sedmého dne dokončil Bůh své dílo, které konal; sedmého dne přestal konat veškeré své dílo.“ (Gn 2,2)

Lekce na tento týden shrnuje stručný biblický popis posledních tří dnů stvoření a sobotního odpočinku. Nachází se v Gn 1,14–2,3. Zmiňuje se však o něm i několik dalších míst v Bibli. Při studiu budeme odhalovat, jak Bůh postupně naplňoval to, co předchází tři dny tvořil.

Jedním z nejzajímavějších aspektů popisu stvoření je jeho rozdělení na jednotlivé dny. Proč se Bůh rozhodl utvořit sedmidenní cyklus, který nazýváme týdnem?

Písmo nám nedává přímou odpověď, přesto však můžeme najít několik náznaků. Možná nejdůležitějším je samotná sobota – čas oddělený pro společenství Boha a lidí. Zdá se, že Bůh ustanovil týden proto, aby vymezil čas, který je určen pro práci, a čas, v němž si budeme připomínat a prožívat náš vztah s Bohem. Sobota nám tedy má pomoci znovu si oživovat přesvědčení, že Bůh se o nás stará a my jsme na něm v těch nejdůležitějších věcech zcela závislí.

Popis stvoření nám ukazuje, že už před stvořením bylo vše pečlivě naplánováno, vše mělo svůj smysl a cíl. Nebylo ponecháno žádné místo pro náhodu.

Slunce, měsíc a hvězdy

¹⁴I řekl Bůh: „Budte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. ¹⁵Ta světla at' jsou na nebeské klenbě, aby svítila nad zemí.“ A stalo se tak. ¹⁶Učinil tedy Bůh dvě veliká světla: větší světlo, aby vládlo ve dne, a menší světlo, aby vládlo v noci; učinil i hvězdy. ¹⁷Bůh je umístil na nebeskou klenbu, aby svítila nad zemí, ¹⁸aby vládla ve dne a v noci a oddělovala světlo od tmy. Viděl, že to je dobré. ¹⁹Byl večer a bylo jitro, den čtvrtý. (Gn 1, 14–19)

Osobní studium

O čtvrtém stvořitelském dni se pravděpodobně vedlo nejvíce diskuzí. Když bylo slunce stvořeno až ve čtvrtém dni, co oddělovalo den od noci první tři dny? A pokud by slunce existovalo již před tím, co se tedy vlastně odehrálo ve čtvrtém dni?

Nejistota ohledně událostí, jež se odehrály ve čtvrtém dni stvoření, nepochází z logického protiřečení textu, ale spíše z velkého počtu možností. Jednou z nich je, že slunce bylo stvořeno ve čtvrtém dni a světlo v prvních třech dnech pocházelo přímo z Boží přítomnosti. Ve Zj 21,23 je napsáno, že v nebeském městě nebude potřebné slunce, protože tam bude přebývat Bůh. Další možností je, že Bůh v tomto dni určil slunci, měsíci i hvězdám jejich funkci. Zdá se, že Ž 8,4 tuto možnost podporuje. Teolog a lingvista C. J. Collins upozorňuje na to, že hebrejský slovosled v Gn 1,14 připouští obě varianty (Theological Commentary, s. 57). Třetí možností je, že slunce již existovalo, ale zakrývaly ho mraky či sopečný prach, a proto nebylo viditelné. Až do čtvrtého stvořitelského dne tedy neplnilo svou funkci oddělování dne od noci. Tuto situaci můžeme přirovnat k poměrům na planetě Venuši. Velká hustota atmosféry a její složení způsobují, že slunce prakticky není vidět (asi jako když je na zemi tak zamračeno, až se setmí).

Samotný biblický text neupřednostňuje ani nevyvrací žádné z těchto vysvětlení. To však lidem nebrání, aby měli v této otázce své přesvědčení. Bylo by však dobré, abychom této otázce nepřikládali větší význam, než jaký jí dává Bible.

Je důležité přiznat si, že naše chápání historie země je omezené. Zvláště co se týká takových otázek, jako je stvoření vesmíru a naší planety.

Aplikace

Experimentální věda se snaží najít odpovědi na mnohé otázky, které se týkají původu země. Existuje však mnoho problémů, které nejdou vysvětlit vědeckými metodami a nenacházíme na ně odpověď ani v Bibli. To vše by nás mělo vést nejen k dalšímu usilovnému zkoumání, ale i k pokornému přijetí různých pohledů na danou tematiku. Nesnažme se za každou cenu prosadit nějaké tvrzení jen proto, že se nám zdá lepší, zvláště pokud pro ně nenacházíme dostatečnou podporu v biblickém textu. Z pohledu našeho studia je nejdůležitější informace, že Bůh je Stvořitel a že ve čtvrtém dni stvořil slunce, měsíc a hvězdy.

Stvoření ptáků a vodních živočichů

²⁰I řekl Bůh: „Hemžete se vody živočišnou havětí a létavci létejte nad zemí pod nebeskou klenbou!“ ²¹I stvořil Bůh velké netvory a rozmanité druhy všelijakých hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, stvořil i rozmanité druhy všelijakých okřídlených létavců. Viděl, že to je dobré. ²²A Bůh jim požehnal: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechtě se rozmnoží na zemi.“ ²³Byl večer a bylo jitro, den pátý. (Gn 1,20–23)

Osobní studium

Když Bůh na počátku stvořil nebe a zemi a v první den oddělil světlo od tmy, tak až čtvrtý stvořitelství den dal těmto skutečnostem obsah. Nebe zaplnil „světly“ – sluncem, měsícem a hvězdami. Podobný vztah můžeme najít i mezi druhým a pátým dnem stvoření. Voda a atmosféra (stvořené v druhý den) byly v pátý den naplněny živými tvory. Z biblického popisu vyplývá, že se události stvoření odehrály v pořadí, které zdůrazňuje existenci záměrné struktury a ukazuje, že Boží činnost byla pečlivě naplánovaná. Jinými slovy lze říci, že při stvoření nebyl žádný prostor pro náhodu.

Je dobré si povšimnout, že ptáci a vodní živočichové jsou popisováni v množném čísle. To naznačuje, že pátý den vznikla různorodost organismů. Každá bytost měla schopnost se rozmnožovat. Různorodost tedy byla přítomná již od počátku. Není to tak, že by existoval nějaký společný předek, z něhož by později vznikly všechny ostatní druhy. Zdá se však, že každý druh je schopný produkovat rozmanité poddruhy (plemena, rasy...). Například z holuba bylo vyšlechtěno více než 400 poddruhů. Bůh dal každé bytosti schopnost produkovat mnoho různých potomků, čímž ještě zvýraznil různorodost, která už existovala.

V Gn 1,21 je zapsáno, že Bůh „viděl, že je to dobré“. Toto hodnocení znamená, že stvoření bylo dokonalé. Byla radost dívat se na zvířata, která neměla žádné chyby a společně naplňovala cíl stvoření.

Ptáci vzbuzují v lidech obdiv a inspirují jejich představivost. Jsou to obdivuhodná zvířata. Jejich peří je velmi lehké, silné a ohebné. Jednotlivé části pírek drží pohromadě pomocí maličkých háčků, jež pomáhají vytvořit pevnou a zároveň lehkou strukturu. Plíce ptáků jsou utvořeny tak, že mohou přijímat kyslík při nádechu i výdechu. To přináší dostatek kyslíku, který je při létání potřebný. V některých kostech se nacházejí vzduchové váčky, které podporují přívod kyslíku a zároveň nadlehčují tělo ptáka, čímž mu umožňují lépe ovládat let.

Applikace

Přečti si text v Mt 10,29–31. Jaké povzbuzení nacházíš v těchto slovech? Vedou tě k pasivitě, nebo k aktivnímu způsobu života? Proč?

Stvoření suchozemských živočichů

²⁴I řekl Bůh: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ A stalo se tak. ²⁵Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy dobytka a rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že to je dobré. (Gn 1,24.25)

Osobní studium

V Gn 1,24.25 je popsán šestý stvořitelský den, v němž byli stvořeni suchozemští živočichové. (Stvořením člověka se budeme zabývat v dalších lekcích.) Mezi třetím a šestým dnem existuje podobná souvislost jako mezi druhým a pátým dnem. Ve třetím dnu stvoření byla oddělena pevnina do moří a šestý den byla pevnina naplněna živými bytostmi. Znovu je tím zdůrazněno, že stvoření nebylo dílem náhody, ale mělo svou posloupnost, svůj záměr a cíl.

Podobně, jako tomu bylo u živočichů, kteří byli stvořeni v pátém dni, biblický text naznačuje, že i v šestém dni bylo utvořeno mnoho různých druhů živočichů. Byly stvořeny druhy šelem, dobytka a plazů. Suchozemští živočichové tedy nemají žádného jednoho předchůdce. Bůh stvořil množství různých čeledí a druhů zvířat.

V Gn 1,11.21.24 a 25 jsou v některých biblických překladech několikrát uvedena slova „podle jejich druhu“ (ČSP). Někteří se pokoušejí použít tento slovní obrat pro podporu myšlenky o neměnných „formách“, která pocházela z řecké filozofie. Starověcí Řekové byli přesvědčeni, že každý jednotlivec je nedokonalým odrazem neměnného ideálu, který nazývali typ (vzor, model). Tento náhled však není v souladu s biblickým učením o tom, že celá příroda trpí pod důsledky hříchu (Ř 8,19–22). Víme také, že se některé druhy změnily – jak je to vyjádřeno například v Gn 3. V knize Genesis je možné vysledovat tzv. „trojí prokletí“ – jak to definuje Ellen Whiteová. První bylo spojeno s pádem člověka do hříchu, druhé s Kainovým hříchem a třetí s potopou. Tato prokletí zřejmě souvisí i s existencí parazitů a predátorů, kteří způsobují mnoho násilí a utrpení.

Význam slov „podle jejich druhu“ je rozkryt v kontextu, v němž je použit. Toto slovní spojení je možné najít také v Gn 6,20; 7,14 a Lv 11,14–22. Slovní spojení „podle jejich druhu“ není možné vykládat jako jakési pravidlo reprodukce (rozmnožování). Spíše vyjadřuje skutečnost, že v příbězích, v nichž je uvedeno, se jedná o různé druhy živočichů. Některé biblické překlady používají výraz „rozmanité druhy“ (ČEP) či „různé druhy“ (B21), což více zapadá do kontextu. Není zde zdůrazněna neměnnost druhů, ale jejich různorodost. Už od stvoření tedy existovalo mnoho živočichů a zvířat.

Aplikace

Velké množství druhů zvířat, které byly stvořeny, ukazuje na úžasnou kreativitu Boha. Když Bůh stvořil člověka, dal mu také tento dar. Každý z nás je jiný, každý z nás jedinečným způsobem odráží Boží charakter. Jak se tato jedinečnost a rozmanitost projevuje ve službě vašeho sboru pro jeho okolí? Jak se projevuje ve vaší společné bohoslužbě? Jak se projevuje ve tvém životě?

Završení stvořitelského týdne

¹Tak bylo dokončeno nebe a země s veškerou jejich rozmanitostí. ²Sedmého dne Bůh dokončil dílo, na němž pracoval; sedmého dne odpočinul od veškeré práce, kterou dělal. ³Bůh sedmý den požehnal a posvětil jej, neboť v něm Bůh odpočinul od všeho díla, jež vykonal, když tvořil. (Gn 2, 1–3; B21)

²⁷A řekl jim: „Sobota je učiněna pro člověka, a ne člověk pro sobotu. ²⁸Proto je Syn člověka páнем i nad sobotou.“ (Mk 2,27.28)

Osobní studium

Po šesti dnech stvoření se Bible poprvé zmiňuje také o sedmém dni. Gn 2,1 zdůrazňuje komplexnost toho, co Bůh vykonal.

Hebrejské sloveso, které je použito v Gn 2,2 a je přeloženo jako „odpočinul“, má slovní základ „šbt“ a úzce souvisí se slovem sobota (hebrejsky šabat). Naznačuje ukončení práce po dovršení stvořitelských plánů. Bůh nebyl unavený ani nepotřeboval oddech. On jen ukončil svou práci stvoření a zastavil se. Tím dal celému stvoření určitý rytmus.

Na sedmém dni spočívá požehnaní. Bůh však sobotu nejen požehnal, ale také posvětil. Tento výraz znamená, že sobota je den oddělený a speciálně zasvěcený Bohu. On do soboty vložil jedinečný význam, který se naplňuje ve vztahu mezi Bohem a lidmi.

Bůh nestvořil sobotu proto, aby si měl kdy odpočinout nebo že by odpočinek potřeboval. Ježíš v J 5,17 řekl, že jeho Otec „pracuje bez přestání“. Pokud je sobota stvořena pro odpočinek, potom jsme to my, kdo potřebuje prožívat „odpočinek v Bohu“. Na konci prvního týdne Bůh přestal tvořit a zasvětil svůj čas vztahu se svým stvořením. Lidé potřebují společenství se svým Stvořitelem, aby mohli chápat své místo ve vesmíru. Jaký asi musel být úžas a radost Adama a Evy, když mohli hovořit s Bohem a kochat se pohledem na dokonalý svět, který Bůh vytvořil! Význam odpočinku se stal ještě očividnější po pádu do hříchu. Potřebujeme sobotní odpočinek, aby nás chránil před tím, že ztratíme Boha ze zřetele a necháme se pohltnout prací a přesvědčením, že nejvíc ze všeho záleží na tom, co uděláme my.

Aplikace

Bůh nás vyzývá, abychom se jednou za týden zastavili a věnovali se společenství s ním, protože On je náš Stvořitel (Ex 20,11) a Vykupitel (Dt 5,15). Jak se můžeš naučit mít hlubší a bohatší vztah s Hospodinem prostřednictvím sobotního odpočinku?

Doslovné dny

⁵Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první. ⁸Klenbu nazval Bůh nebem. Byl večer a bylo jitro, den druhý. ³¹Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý. (Gn 1,5.8.31)

Šest dní se bude pracovat, ale sedmého dne bude den odpočinku, slavnost odpočínutí, bohoslužebné shromáždění; nebudete vykonávat žádnou práci. Je to Hospodinův den odpočinku ve všech vašich sídlištích. (Lv 23,3)

Osobní studium

O tom, jak dlouhé byly dny stvoření, se vede mnoho diskuzí. Někteří zpochybňují, že by šlo o dny, a hovoří o dlouhých časových obdobích. Biblický text, který popisuje dny stvoření, nám však přináší jasné vyjádření. Dny se skládají z večera (tmy) a rána (světla) – a jsou očíslované. Dny jsou tedy popsány takovým způsobem, který jasně ukazuje, že to jsou ty samé dny, jaké známe my ze současnosti – večer a ráno, čas tmy a světla. Biblický popis nemůže být jasnější. Opakovaně se v něm vyskytuje věta „byl večer a bylo jitro“, která zvyrazňuje doslovné chápání slova den.

Starověcí Izraelci nepochybovali o významu soboty. Byl to den stejně dlouhý jako ty ostatní, ale spočívalo na něm zvláštní Boží požehnání. V Ex 20,9.11 je porovnán Boží šestidenní stvořitelský týden s naším šestidenním pracovním týdnem. Je jasné, že autoři Bible chápali stvořitelské dny doslovně.

Aplikace

Pro náš vztah s Bohem je velmi důležité, abychom důvěřovali Bohu a jeho slovu. Pokud bychom nemohli věřit Božímu slovu v něčem tak základním a tak jasně vyjádřeném, jako je popis stvoření za šest dnů, v čem jiném bychom mu pak mohli důvěřovat?

Podněty k zamyšlení

Jak již bylo zmíněno, dny stvořitelského týdne mají své pořadí a skládají se z tmavé části (večera) a ze světlé části (rána). Z toho vyplývá, že tyto dny vypadaly obdobně, jako je tomu dnes. Ti, kteří se snaží argumentovat, že den stvoření trval tisíc let, používají k podpoře svých tvrzení texty z Ž 90,4 a 2Pt 3,8. Tyto texty však nepodporují teorii, že jeden den stvoření představuje dlouhá období čítající miliony let.

Pokud by dny v knize Genesis představovaly dlouhá časová období, očekávali bychom, že zkameněliny potvrdí návaznost stvoření. Proto by v nejstarších zkamenělinách měly být rostliny, které byly stvořeny třetí den. Potom by měli následovat ptáci a vodní zvířata. Dále pak suchozemská zvířata. Zkameněliny neodpovídají této návaznosti. Zkameněliny vodních živočichů se nacházejí v nižších vrstvách než zkameněliny rostlin. Suchozemská zvířata se nacházejí v nižších vrstvách než zkameněliny ptáků. Teprve potom následují zkamenělé ovocné stromy a jiné kvetoucí rostliny. Jediné, na čem se shodnou závěry pozorování geologických vrstev s biblickým záznamem, je, že lidé se objevují až poslední. „O každém jednotlivém dni tvoření píše Písmo svaté, že se skládal z večera a rána, jako všechny ostatní dny, které následovaly. V závěru každého dne se oznamuje, co Stvořitel učinil. Na konci prvního týdne je řečeno: ‚Tit jsou rodové nebes a země, když stvořena jsou.‘ (1 Moj 2,4)“ (PP 73; PP 112).

„Tvrzení nevěřících, že události prvního týdne musely trvat dlouhé, přesně nedefinované období, jsou přímým útokem na sobotu, o které se píše ve čtvrtém přikázání. Tato tvrzení dělají z jasných Božích slov nedůvěryhodné a zpochybnitelné výroky. Je to ten nejhorší druh nevěrectví, které svou bezbožnost maskuje za vyznání o víře v záznam stvoření.“ (3SG 91)

Otázky k rozhovoru

- 1. Zpráva o stvoření v knize Genesis jasně představuje dva základní předpoklady: (A) při stvoření se neudálo nic náhodou a (B) neexistuje jediný společný předchůdce pro všechny druhy rostlin a živočichů. Darwinistická evoluční teorie je také založena na dvou základních předpokladech: (A) rozhodující podíl na vzniku života má náhoda a (B) všechny druhy mají svého společného předchůdce. Je možné vysvětlovat a nějakým způsobem spojovat biblický záznam o stvoření s evoluční teorií, která si s ním v základních bodech zcela protiče? Jaké to může přinést důsledky?*
- 2. Proč je důležité, abychom pochopili, že věda – ať už je jakkoliv vyspělá – je stále jen výsledkem lidského úsilí?*
- 3. Věda zkoumá padlý svět, který je v mnohém zcela odlišný od původního stvoření. Proč je důležité mít vždy na paměti tuto skutečnost?*